

MEZŐGAZDASÁGI NÉPOKTATÁS

A GAZDASÁGI SZAKTANITÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési díj: Egész évre 8— pengő.
Az előfizetési- és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanitók Országos Egyesülete főpénztárának Túrkevére az 54.135. sz. csekk számlán küldendők

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VITÉZ GYUTAY ISTVÁN

Megjelenik egy évben 11-szer.
Szerkesztőség: Gyöngyös. (Gazdasági Népiskola.) Kiadóhivatal: Túrkeve. Az egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják.

A lap kiadásáért felel: NÁRAY FERENC elnök, Lajosmizse. Kiadótulajdonos: A Gazd. Szaktanitók Orsz. Egyesülete, Lajosmizse.

EMBER TERVEZ. ISTEN VÉGEZ.

Súlyos, nehéz, gondterhes gazdasági év vége felé közeledünk. Megnehezítette az ember a rossz gazdasági helyzet, az időjárás abnormitása stb. Súlyos volt ez év a gazdasági szaktanitóságra és az önálló gazdasági népiskolákra is. Három évtized gondterhes munkájában azonban annyira megedződött már a szerény, de lelkes testület, hogy az ő jövőbe vetett hitét semmi meg nem ingathatja.

Minden év tavaszának lelkesítő és éltető napsugara a tervezgetések hullámverésébe ringatja a gazd. szaktanitóságot. Ez érthető is, hisz erre tág tere van. Az ő eleven élete kettős feladat megoldását követeli tőle. Az egyik feladat iskolájának tanügyi előhaladása, a másik az iskola gazdasága jövedelmezőségének fokozása.

Szép és magasztos feladat a tanításnál a kiváló eredmény elérése, amely azonban az önálló gazdasági népiskoláknál áldozatos hivatás is. Igazi vérbeli pedagógus kell ahoz, hogy szinte taneszköz nélkül, sokszor a tanulók előképzettségének, hivatásbeli szeretetének hiánya, a kevés szorgalmi idő stb. mellett és dacára is olyan gyakorlati eredményt érjen el, amely minden pedagógus lelkét teljes mértékben kielégítheti. Kitűzött célját, a kiváló eredményt azért mégis eléri, mert egész lelkét önti bele munkájába. Nincs még olyan ága az oktatásnak, ahol a pedagógusnak nehezebb dolga lenne, mint a gazdasági szaktanitóságnak. A tanuló feleletének minden mondatát magának kell kiemelnie növendéke agyából. Nagy és nehéz feladat, de megbirkózik vele, mert élethivatása és elkötelezte magát.

Most, amikor a tél dermedtő fagya az élet éltető melegét temeti, amikor a termé-

zet már pihenőre tér, hogy majd újult erővel állhasson a tavasz közeledtével ismét az ember szolgálatába, ilyenkor gondolataink inkább a másik feladat körül szállonganak. Nehéz lenne leírni mi minden eszme meg nem fordul a tavasz megindultával a gazd. népiskola gazdaságát vezető agyában. Minden gondolat akörül forog, hogy lehetne, mint lehetne a gazdaságnak ezt, vagy azt az ágát olyan jövedelmezővé tenni, hogy a félvilágot bámulatba ejtse. Rentábilissá kell tenni a gazdaság minden ágát, hiszen nemcsak dicsőség, de némi haszon is háramlana belőle. Az a bizonyos 20% miért is oly labilis, miért ne lehetne abból az iskola egész tantestületének becsületos mellékkeresete? . . . No talán az idén bevág nálunk a gabonatermelés, nálunk a szőlő, nálunk a gyümölcsstermelés, avagy a konyhakertészet és virágoskert. A tehenészet már jól indult, a sertés- és baromfitenyészet is szépen fejlett, no majd az idén talán, talán, talán . . .

Igy tervez az Ember mindig az év elején és végez a jó Isten az év végén. Az Ő bölcs elhatározása dönt a mi bölcsebbnek hitt terveink fölött.

Amikor most ezen gazdasági évet befejezzük és készülünk a következő év gondterhes munkájára, alaposan gondoljuk meg tennivalóinkat, de egyuttal sohase feledjük, hogy ember tervez, Isten végez. Bármiképp végződjék is azonban az ő év: ne hozzon az sem anyagi, sem erkölcsi hasznot, mi mégis lelkesedéssel folytatjuk tovább magasztos és nehéz hivatásunkat és bátor szívvvel tekintünk az új gazdasági év elé, mert így születünk és így is halunk meg

MIÉRT KIVÉS ÉS NEM TARTÓS AZ IDEI ELRAKTÁROZHATÓ ALMATERMÉS?

Írta: Oberhammer Géza.

A gazda minden törekvése arra irányul, hogy mindazon eshetőségeket kiaknázza, amelyek a termés mennyiségét és minőségét fokozhatják. Sajnos ebben az évben nemcsak mennyiségben lett kevesebb az almatermés, hanem az abnormis viszonyok következtében a minősége is kifogás alá esik.

Az ideai almatermés csökkenésénél számos körülmény játszott közre. A termesztésére nem volt kedvező az időjárás. A rendkívüli, korai tavasz elősegítette a kártevők korai és tömeges megjelenését, ami által érzékeny kárt is okozhattak. A gyümölcsstermelőknek sokszor bizony nem is igen állott módjában ebben a rendellenes időben elég gyorsan és megfelelően védekezni. A korai tavasz után jött a rendestől eltérő, a nagyon is meleg idő kevés lecsapódással, amely viszont elősegítette a hernyók gyors kifejlődését, illetve a május végei—június eleji bábképződést. Az állandó meleg nyár és ezt kísérő klimatikus viszonyok miatt a rajzások száma is emelkedett, ami különösen az almamolynál mutatkozott nagyobb mértékben. A levéltetvek (Aphis máli) is gondot okoztak főleg a fiatalabb fáknál.

Általánosságban, mivel a kártevők szaporodási lehetőségeit oly kedvezően befolyásolta az időjárás, ennek tulajdonítható az, hogy néhány esetben a permetezések és egyéb védekezési eljárásokkal a termelők megkészték. A nagy szárazságból kifolyólag kisebb-nagyobb mértékben a Clorosis is tapasztalható volt. A gombabetegségek terjesztőinek, a spóráknak a kialakulásához a viszonyok megfelelőek voltak, ami a Monilia pusztítását segítette elő. Mindezekhez hozzájárult még egyes vidékeken a jégverés, amely csak fokozta az alma romlandóságát. Ezekre vezethető vissza, hogy az ideai termés kevesebb lett és oly sok hullott, férges almát lehetett találni.

Sajnos, azonban nemcsak mennyiségileg, hanem minőségileg is gyenge volt az alma-termés, ami az eltartásra van kedvezőtlen hatással. Az elraktározásnál már a válogatás is nagy gondot okozott. Sok volt a belül meg-

tamadott és a monilia okozta, beszáradó folttal bíró alma. Ha előzőleg a leszedésnél a legnagyobb körültekintéssel jártunk is el, ha a legnagyobb gonddal végeztük el a válogatást és a legbeváltabb módon raktároztuk el az almát, még sem tudjuk az idén nagyon hosszú ideig az eltartást fokozni. Ennek pedig az oka, hogy a korai tavasz és utána jött meleg idő következtében az alma korán, rendellenesen érett be. Ettől teljesen független az, hogy az idén nagyban elszaporodott almamoly sok helyütt kényszeréretté tette az almát. Ugyanis a gyümölcsfák tenyészidejének, azaz a vegetációjának kezdetekor, amikor a nedvkeringés intenzívebbé válik, először az elraktározott tápanyagok használnak fel inkább, azután lassan, fokozatosan a vegetációvalarányban indul meg a normális életfolyamat a fa belsejében.

Csak hogy az idén a felraktározott tápanyagok mellett és a korán, amellet intenzívebben meginduló vegetáció asszociált hatása okozták azt, hogy a fa hamar kifejlesztette gyümölcsét. Ehhez járultak még ezen asszociált hatás miatt beálló nedvkeringési zavarok is. Ilyen körülmények mellett az almánál nem volt lehetséges az egyes érési fokok „normális” kialakulása. Így lett az alma koraérett. Kétségkívül ez az állapot nagyban elősegíti azt, hogy azon betegségek, amelyek az elraktározásnál későn szoktak jelentkezni, az idén korábban fognak mutatkozni. A fentiekből következik, hogy, ha ép almát raktároztunk is el, mégis az úgynevezett „élettani” behatások következtében nem lesz nagy a tartóssága.

Ha érik is a gyümölcsstermelőt a saját hibáján kívül, a külső ok következtében beálló károk, meg kell keresni azon módokat és lehetőségeket, amelyekkel a veszteséget csökkenteni lehet. Ebben az esetben talán a legfontosabb eshetőség a belső fogyasztás forszírozása, egybekötve a termelői és a kereskedői ár közötti helyes arány kialakításával.

A GAZDASÁGI NÉPISKOLÁK KÜLFÖLDÖN.

Írta: Molnár Ferenc.

Az utóbbi időben igen sok vitára adott alkalmat a gazdasági oktatásunk reformálása. Ezekkel kapcsolatban gyakran találkoztunk a külföldi viszonyokra való hivatkozással, ami kétségtelenül helyes, ha az a példa követésre méltó, átültethető, de sajnálatraméltó lenne, ha a megindult mozgalom csak az egyetemi oktatás átszervezésében élné ki magát s nem folytatnák a célszerűsítés munkáját közép, illetve alsó fokon vagyis a gazdasági népiskolában is. Minket közelebbről az utóbbi érdekel, így nem lesz talán egészen érdektelen, ha nagyvonásokban megismerkedünk a külföldi testvér-iskolákkal.

A szélsőségeket nézve, a fejlődés legmagasabb fokán Németország, legmélyebben Jugoszlávia gazdasági népiskolái állanak, míg szervezetük szerint legdemokratikusabbak az Amerikai Egyesült Államok iskolái, ezzel szemben a kormányhatalom befolyása Franciaországban a legnagyobb. De a többi államok népoktatásában is találunk érdekes megoldást, ami az illető nemzet műveltségének, felfogásának biztos fokmérője.

Németország keretén belül „Bréma szabad hanza város” azzal a világszerte egyedül álló példával szolgál az agrárállamoknak, hogy területén a mezőgazdaság üzése 1910. óta törvényes alapon, alaki képesítéshez, a gazdasági szakiskola elvégzéséhez van kötve. Annál figyelemreméltóbb ez, mert egy olyan állam vezette be, amelynek csak 2·5%-a gazdálkodik. A gazdasági iskolába való felvétel feltétele a 8 osztályu elemi iskola, 2 éves gyakorlat csereifjúrendszer alapján. A tanulmányi idő egy nyári és egy téli félév.

A német birodalom iskolapolitikájának leghűbb kifejezője Poroszország. Nincs teljesen kiépített gazdasági szakoktatása, hanem egy állandó fejlődési sorozatot látunk. A szakoktatásba az állam nem rendeletekkel avatkozik bele, hanem az érdekeltség felfogására bízta s ha életképes intézmény létesül, azonnal támogatására siet. Így munkálkodik együtt a társadalom és az állam. Ilyen körülmények

közt, ha az új iskolatípus nem felel meg, nem lehet okolni az államot, mert az érdekeltek szervezték. Ezeknek szükségszerű előfeltétele egy magasabb szempontokat megértő, áldozatkész gazdaosztály, amely az államtól csak az iskolák támogatását s nem annak fenntartását kéri.

Poroszországban a műveltség már oly magas fokon áll, hogy a gazdák fiai önként felkeresik az iskolát és nem okoz nagyobb zökkenést a törvénynek az az intézkedése, mely szerint tartományok, járások kimondhatják a gazdasági iskolai tankötelezettséget.

A porosz népiskolák pedagógiája művészi. A 8 osztályu (6—14 éves korig) elemi iskola felső négy osztályában a kémiának, fizikának, növényélettannak csak az alaptételeit tanítják, mert a gyermek még fiatal a szaktárgyakkal való foglalkozásra.

Igen indokolt követelmény az, hogy falusi tanítók csak gazdák fiaiból legyenek, kiket tanulmányaik alatt ösztöndíjakkal, később családi pótlékkal támogatnak.

A gazdasági továbbképző 3 évfolyamu (15—18 éves korig). A tanítás október 15-től, március 15-ig tart. Heti órák száma 6. Ebből 4 elmélet, 2 gyakorlat. Nincsenek külön tárgyak, mint pl. számtan, földrajz, hanem az otthon életjelenségeiből indulnak ki és azt tárgyalják más-más vonatkozásban. A tananyag első évben: a ház és udvar, a másodikban: a külső mezőgazdaság, istálló, szérűskert, a harmadikban: a község és az állam.

Az iskolát az érdekeltek, egyesületek, község tartja fenn. Az állam csak abban az esetben ad támogatást, ha kimondják a tankötelezettséget.

A nagyszerű német kulturának ellentéte a jugoszláviai viszonyok. Alsó és középfokú gazdasági oktatásról nem is beszélhetünk, mert egyáltalán nincs. A két főiskolai (Zágráb, Belgrád) fakultás közt is az a szánalmas verseny folyik, hogy melyiket szüntetik hamarabb be, mert úgy talán a másik jobban boldogul.

Angliában a gazdasági népoktatás a

megyénként fennálló gazdasági főiskolák hatáskörébe tartozik. Igazgatója a vármegyei gazdasági szervező. Ezek az iskolák a mi téli gazdasági iskoláinknak felelnek meg. Más gazdasági népiskola nem igen van, de annál több a népszerű gazdasági tanfolyam, amely mindig csak egy-egy gazdasági ágat ölel fel.

Dánia gazdasági népoktatása a 7 osztályú elemire esik. jóllehet ott gazdaságtant nem tanítanak. Ez csak látszólag lehetetlen. A falusi elemi népiskolákban az oktatás csak heti 18 óra azért, hogy ne vonja el a gyermeket a gazdaságtól. *Jütlandban* ezt úgy módosították, hogy novembertől májusig heti 36 óra esik iskolai elfoglaltságra, ezenkívül pedig növekedő kor szerint arányosan kevesebb; legidősebb tanulók hetenkint csak egyszer vannak iskolában. A népiskola után, ha nem megy a tanuló középiskolába, 3 tisztán gyakorlati gazdasági tanonc év következik. Gazdasági iskolába csak ezután lehet lépni.

Svájcben az elemi iskolai tankötelezettség 6—14 sőt egyes kantonban 16 éves korig terjed. A gazdasági népiskola 2 évfolyamu. A tanítás novembertől márciusig terjed. Hetenként 2 tanítási nap van, az egyik közismeret részére napi négy órával, a másik gazdasági tudás nyújtására napi három órával. Ez utóbbi novembertől februárig tart, de kiegészítésül szolgál a nyári 2—3 napos gyakorlat. (Folyt. köv.)

A gyümölcsstermesztés újabb módjáról ír a Növényvédelem és Kertészet legújabb száma. Cikkeket közöl még a gyümölcsfacsemeték házi neveléséről, a dió tenyészviszonyairól, a gyümölcsfák törzsének bemeszeléséről, az idei alma-termés eltarthatóságáról, az idei szüret következményeiről, a nyúlragás elleni védekezésről, a gyümölcs karbolineumos permetezéséről stb. A dúsan illusztrált két szaklapból a *Növényvédelem* kiadóhivatala Földművelésügyi Minisztérium (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11.) egy alkalommal díjtalanul küld mutatványszámot.

KÖNYVSZEMLE

Géher Lajos gazdasági népiskolai országos szakfelügyelő „Tájékoztató a gazdasági irányú továbbképző népiskolák szervezete, tanterve és ügyvitelére” című dolgozata megjelent és a Nemzeti Sajtóvállalat Szeged, Károly utca 3. szám, kiadásában kapható.

A tájékoztató nélkülözhetetlen segédkönyv az iskolák órarendje, tanmenete és üzemtervének helyes összeállításához, azonkívül a szervezés, tanterv, tanítás és a gyakorlati terület kezelésének bonyolult útvesztőjében is mindenesetre hasznos kalauznak fog bizonyulni. A könyv az érvényben levő rendeletek és legújabb utasítások alapján egyesíti azokat a tudnivalókat, melyeket ez iskolák tanerői, vezetői és hatóságai eddig gyakran nélkülözni kényszerültek, egyes részeiben pedig eddig nem ismert igen érdekes adatokkal világít rá ez intézmény megkívánt működésére és rendkívüli fontosságára.

Tartalmából kiemeljük a továbbképző népiskolák jelenlegi helyzetére vonatkozó hivatalos adatokat, az iskolaszervezés és ügyvitelnek érvényben levő legfontosabb szabályait, ez iskolák hivatalos tantervének áttekintő beosztását, az órarend, helyi tanmenet és üzemterv összeállítására vonatkozó mintákat és tanácsokat, melyek a gazdag tartalmú füzet értékét nemcsak emelik, de annak használatát kívánatossá is teszik.

Érdekessége a könyvnek, hogy az abban közölt tanterv nemcsak a gazdasági irányú továbbképzők, de az önálló gazdasági népiskoláknak is érvényben levő tanterve, így adatait és tanácsait igen sok tekintetben az önálló gazdasági népiskolák tanerői is sikeresen használhatják és követhetik.

Nagy jelentősége van a könyvnek az iskolalátogatók körében is, mert az órarendek, tanmenetek, üzemtervek és hasonló ügyviteli dolgozatok bírálata során az egységes és helyes támpontokat feltárja és követésével a felülvizsgálatot, valamint véleményezést tetemesen megkönnyíti.

Véleményünk szerint a könyv nagy hiányosságot pótol és alkalmas arra, hogy a gazdasági irányú továbbképző népiskolák helyzetét javítsa, használatával pedig tanerőinek könnyebbé tegye a munkát.

Az izléses kivitelű és beosztású könyv ára bérmentes küldéssel 2 pengő.

A NŐI ÖLTÖZKÖDÉS MŰVÉSZIETÉNEK TANÍTÁSA ISKOLÁINKBAN.

Írta: *Árvalányhaj.*

(Folytatás.) Ha pedig gazdasági szak-
tanítónőink e fontos tárgykör tanítása érde-
kében tanulóink családi hovatartozásainak
kutatása közben arra is reá jönnek, hogy az
iskolájukban a vidék népi-viselete még nem
halt ki teljesen vagy remény lehet azokat —
részben is — a feledés homályából kiemelni,
elsőrendű kötelességünknek tartjuk az érde-
kelt vidék népviseletét alapos odaadással tanul-
mányozni s magunkat e téren valóságos szak-
értőkké kiképezni azért, hogy népművészetünk
e remek kincsét megmentsük, illetve átment-
sük a boldogabb magyar jövő számára.

E cél érdekében nevelésünket és taní-
tásunkat úgy kell irányítani, hogy minden
tanítványuk reá ésszméljen, hogy magyarnak
lenni szép, magyarnak lenni olyan isteni ren-
delés, amilyen a virágzó szigetét az óceán
kellős közepén. Oly izzó szeretettel kell e
kérdésen csüngen, hogy tanítványaik a magyar-
ruha viselésében ne holmi jelmezes megjele-
nést lássanak, hanem boldog és büszkeséggel
telt, magától értetődő, reájuk nézve felemelő
természetes állapotot. Annyira kell vinni a
népies magyarviseletet, hogy népünk társa-
dalmi elhelyezkedése és kedvező változása
alkalmával — mint ahogy, sajnos ma történik
— sem vetkőzzön ki ősi viseletéből, hanem
a kivetkőzötték is örömmel öltsek ismét ma-
gukra őseiknek szép viseletét, ezzel sikerül
népünket — a sok idegen maszlagolás és
majmolás után — az ősi, faji, nemzeti lélek
dúsgazdag kertjébe visszavezetni, mely magá-
hoz vonja ismét az anyaföld, a magyar-rög
szeretetét, imádatát is.

Ekkor már nemcsak beszélhetünk nem-
zeti megújhódásról, hanem élő valóság lesz
az anyaföld ereje, az abba vetett hit és annak
szerelme. Ekkor már be fog telni az idők
teljessége. A magyar falvak és községek a
maguk őseredeti viseletével, táncaikkal, dala-
ikkal, játékaikkal, hétköznapi és ünnepi szo-
kásaikkal hazánkat egyetlen gyöngyös-bokrétá-
vá teszik, amelynek lelki talaja és drága
földje a világ csodájára oly gazdagon ontja

a kenyér, gyümölcs, bor és népművészet za-
matát, kincsét, hogy beteljesedik a költő mon-
dása: „Ha a föld Isten kalapja, Hazánk a
bokréta rajta.“

Azokon a vidékeken, ahol a modern ru-
házkodás már kiölte az ősök népies viseletét,
ott ismét gazdasági szaktanítónőinkre vár e
kérdés nehéz és szép feladata, mert ha ily
helyeken nem is lehet az egyik napról a má-
sikra a nemzeti-viseletet életrehívni, de hozzá-
értéssel, szeretettel, kitartással, sokszor példa-
adással oda lehet és oda is kell hatni, hogy
a mai általános modern öltözködés is bizonyos
vonatkozásban magyar jelleget vegyen fel.

Hogy ez mennyire lehetséges és hozzá-
értéssel mennyire valósítható meg, elég jel-
lemző a magyar cserkész árvalányhajjas ka-
lapja, mivel a nemzetközi cserkészeti öltözködés
oly jellegzetesen magyarrá alakult, hogy láttára
a külföldi idegen is a magyar puszták déli-
bábos vidékeire gondol s a magyar szív is
nagy örömmel dobban meg, mert e kalap
viselőjében a „miénk“-et, a magyart látja.
Tudja, hogy bár küzdelmesen, de biztosan
tör előre a szebb jövő felé, a magyar holnap
virradásáért küzd testtel és lélekkel. A ma-
gyar gazdasági szaktanítónőket is emberfeletti
munkájukban vigasztalja és tegye büszkévé
az a tudat, hogy nemes munkájukkal ők is
szolgálták: a szebb jövőt!

A GYÖNGYÖSI

ÁLL. GAZDASÁGI NÉPISKOLA

ajánlja tisztán kezelt és jó minőségű
borait. Ó-bor literenként 30 fillér,
új-bor 32—38 fillér. Kölcsön hordók
61·5 — 100 — 227 — 234 — 516 stb.
literes nagyságban állanak
rendelkezésre.

A MAGYAR GYÜMÖLCS JÖVŐJE.

Európa államainak gyümölcsbehozatali szükséglete hatalmas összeget reprezentál s Magyarország még mindig elenyészően csekély mértékben vesz csak részt a kontinens gyümölcscellátásában. A legutóbbi adatok szerint Európa államai összesen 40 millió mázsa gyümölcsöt importáltak tavaly közel 1 milliárd pengő értékben, s ebből Magyarország mindössze 400.000 mázsát, egy százalékos, 7.8 millió értékű gyümölcsöt juttatott csupán a kontinentális piacokra. Egyöntetű ma már a vélemény, hogy Magyarország éghajlata és talajviszonyai folytán egyenesen predestinálva van a gyümölcstermelésre s minőség, zamat tekintetében ugyszólván versenyen felül áll a gyümölcse a világpiacokon. Egészen sajátos nemzetgazdasági fatumnak kell tehát tekintenünk, hogy a kontinentális importszükségletnek alig a századrésze jut csak a hazai gyümölcstermékekre, holott megfelelő igyekezettel és céltudatos akarással pár éven belül legalább is 100 millió pengőt kellene évenként kapnunk a külföldre kivitt gyümölcsünkért a mostani 7.8 millió pengő helyett.

A kezdeti sikereink tagadhatatlanok. Az utóbbi évek alatt számos intézkedés történt a gyümölcskivitel előmozdítására. Javult a kivitel technikai része, a szállítás gyorsasága, biztonsága, s növekedtek az elhelyezési kapcsolatok is, s az új piacok egész sorát sikerült azonban újabb termelőterületeket létesíteni a minőségű hozammal táplálhatnák egy valóban nagyszabású kiviteli akció értékesítő erőfeszítéseit.

Nálunk a termelő ugyanis még ma sem tudja valójában, hogy mi az a kivitel, s csupán azt látja, hogy a főbb gyümölcstermő vidékek körül egy-két szindikátus alakult, mely poton pénzen s már-már monopóliumszerűen szedi össze a termelőtől a gyümölcsöt s a kivitel anyagi eredményeiből alig jut a termelőnek. A kormányzat azon van, azonban még mindig nem talált módot arra, hogy magát a termelőt az eddiginél rentábilisabb alapokra helyezze. Azonban ma még a gazda a gyümölcsfáinak termőképességét legfeljebb egy szerény hánya-

dában tudja csak kihasználni, mert nincs pénze a permetező anyagokra s szinte ölbe tett kezekkel kénytelen nézni, hogy a kártékony rovarok milliárdjai miként teszik tönkre a kibontakozás előtt álló gyümölcsáldást.

Az ország gyümölcs hozamát már az eddigi termőterületek mellett is meg lehetne sokszorozítani, ha a gyümölcsvédő-szerek hozzáférhetőek lennének a gazdák számára.

A következő lépés az lehetne, hogy a gazdák minél jobban értékesíthessék a termékeiket, tehát a bel- és külföldi piac lehetőségei minél jobban biztosíthatók legyenek a számukra. Egyetlen beszédes példa a sok közül: vidéken a gazdától kilonként 15—16 filléres árban veszik meg a legelsőrendű chasselas-szőlőt, s ugyanez a gyümölcs 50—60 filléres árban, tehát négyszeres többlettel kerül a fogyasztóhoz.

Feltétlenül módot kell rá találni, hogy megfelelő szakértelem és tőke bevonásával erőteljes termelő értékesítő szövetkezetek alakuljanak a gyümölcsáldásunk megfelelő kihasználása és fejlesztése érdekében.

Szükség van tehát olyan intézkedésekre, mely a termés jelentős részeinek pusztulását megakadályozza. Elsősorban olcsó cukorra volna szükség, hogy a romlandó gyümölcsöt cukorral konzerválni lehessen, nagy tömegű gyümölcsöt lehessen készíteni tömegélelmezés céljára és exportálásra. Drága cukorral mindezt nem lehet megtenni.

Egyébként a legújabb hírek szerint mostanáig mintegy 30.000 mázsa szőlőt és 12.700 mázsa görögdinnyét exportáltunk. Aránylag kedvezően bontakozott ki az őszibarack kivitelünk is. Így sikerült egy-két szállítmányt távolabbi piacokra, így Angliába is, jó állapotban eljuttatnunk.

Sárgadinnyéből is jelentősebb mennyiséget tudtunk kivinni, a szilvakivitelünk egyelőre nem hozott jelentősebb eredményeket, miután a környező államok az idén aránylag bőséges szilvatermeléssel rendelkeznek.

Iskoláinkra tehát igen szép és nagy feladat vár, a szakértelem terjesztése, értékesítő szövetkezetek létrehozása és új, megfelelő területeknek a tömeges gyümölcstermelés számára való felkutatásában.

—M—

A FÖLD.

Irta: Senior.

(Folytatás.) A gazdasági szakképzettség megszerzésének lehetősége — eltekintve egyes kategóriáktól, — ma is biztosítva van. Országunk mint agricultur állam ma is — igen helyesen és bölcsen — a VI. oszt. elemi és ennek felsőbb tagozatát alkotó, különböző elnevezésű továbbképző oktatásában és a VIII. osztályu és 2 évre tervezett továbbképzőjében az általános és kötelező népoktatást a gyakorlatban gazdasági munkásság, napszámosok és egyéb hivatásnak tovább nem tanuló, mindkét nembeli gyermekeik részére, gazdasági elemi oktatással kellően saturálva a tanulni valókat, készíti őket elő az életre.

Tervezett reformjainak kellő keresztvitelével, majd a jövőben a kor igényeinek megfelelően még bővebb keretekben láthatja el hivatását. A közép- és nagybirtok, kertészet, szőlőgazdálkodás, erdőgazdálkodás és egyéb szakirányú gazdálkodások részére is a szakminisztérium megfelelő szakképzettség megszervezését ma is — talán némi terjeszkedéssel a jövőben is — jól meg tudná oldani a kérdést.

Ezeknek a különböző intézményeknek a növevelése még olyan, hogy bizony a hivatásuk magaslatára való jutása nagyobb gondot okozna, de mindenesetre csak átmenetileg.

Ezt azonban agrikultur államiságunk jellege bizonyára előbb vagy utóbb csak jól oldaná meg. A kisgazdaosztály mindkét nemhez tartozó gyermekei azok, akiknek oktatására, kizárólag csak az ő részükre felállított, kötelező jellegű szakiskola ma még nincs.

Ezeknek oktatását ma még mindig az 1868. évi XXXVIII. t.-c. általános népoktatás kereteiben az érdekelt vidéken működő továbbképző iskolák vagy az önálló gazdasági népiskolák látják el. Utóbbiak azok, amelyek célkitűzésükben e nem megfelelő szűk keretek között is mindkét nemü gazdaifjúság élethivatását tartva külön-külön szem előtt, azoknak öncélú oktatását és nevelését igyekeznek — emberi erőt meghaladó munkájával — megoldani. E nagy munkájánál első nagy és leküzdhetetlen akadálya az, hogy ez iskolákra utalt gyermekeknek csak 70% teszi le év végén

a vizsgát. A 3 éves oktatást alig több, mint 10—12% végzi el, továbbá ez iskolára utalt tanulóknak vidékenként csak 3%-ad része hivatásos gazda gyermeke. Ezenfelül még leküzdhetetlen baj a szakszerű nevelésben és oktatásban a gyermekek zsenge életkora és végül ez iskolának régi időkből származó szervezési hibája, amely azonban reformmal megoldandó lenne.

Az önálló gazdasági népiskola ma — mint látjuk — bizony az egyedüli szakiskolája a hivatásos kisgazda ifjúságnak, mely iskola életre hívásával — büszkén mondhatjuk el —, hogy hazánk annak idején megelőzte Európa összes népeit. Fel nem becsülhető kár az, hogy ez iskola-típust a következő idők intézői kellően tovább nem fejlesztették és 100%-ig nem állították kizárólag a kisgazdatársadalom szolgálatába, hanem ehelyett a nagy alapgonddal félretolva ez intézményt is benthagyták az ismétlődő oktatás keretei között, nem törődve azzal, hogy így ez intézmény a fentebb vázolt okok miatt hivatását maradéktalanul nem töltheti be nemzeti kulturánk hivatásos intézményei sorában.

Erre iskoláink hivatott munkásait képviselő G. Sz. O. E. csakhamar reá is eszmélt és már 1918-ban (okt. 6-án) tartott ülésén megalkotott programja utószavában azt mondja, hogy: „A gyakorlatban szerzett 2 évtizedes tapasztalat alapján tettük programmunkra az 1868. évi XXXVIII. t.-c.-nek a gazdasági, illetve ismétlődő oktatásra vonatkozó rendelkezései hatályon kívüli helyezésével a mai szükségleteknek megfelelő új törvény megalkotását” majd a záró mondatában így folytatja: „Ebből a második ezer év alapvető munkájából, hivatásánál és eddig bebizonyított rátermettségénél fogva a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete kéri a magyar kisbirtokot és annak művelőjét a magyar népet a maga számára”. Vagyis nem ismétlődő oktatás reformja után kiált az akkori gazdasági szaktanítóság, nem is az általános népoktatás kereteiben akarja álmait valóra váltva látni. A két évtizeddel ezelőtti időkben az előző két évtized tapasztalatai alapján a gazdasági szaktanítóság a kisbirtok művelőjét a hivatásos kisgazda jövő társadalmát kéri a hivatásuk megtanítására és nevelésére.

Tehát a gazdasági szaktanitóság lelkében nem a ma elterjedésben lévő azon társas hitvert gyökeret, amely iskoláink hívatását a VIII. osztályos elemi felső 4 osztályának tagozatában gondolja megoldottnak. Óh nem! Ezt a téves hitet a múlt idők, a tova suhanó évtizedek mozdulatlansága váltja ki ma a tépelődő lelkekből, de iskoláink iratlan törvényei alapján, ha másképp nem, de tudat alatt még min-

dig bízik és remél a gazdasági szaktanitóság abban, hogy csak eljő az az idő, melyet ő oly határtalan odaadással munkál még ma is, amikor végre megkapja a maga számára a hívatásos kisgazdaifjúság öncélu iskoláját, mert állami és nemzeti létünknek alapja a föld és annak megmunkálásának legelső és legfontosabb kelléke: a tudás!

LUGASMŰVELÉS ÚJABB MÓDJA.

A szőlő lugasmivelése a szőlőnövény kuszó természetén alapszik s hogy a lugasmivelés elterjedt, annak egyik oka a többtermés, a másik oka pedig az, hogy ugyanakkor a terület betelepítése kevesebb oltványt igényel, ami pedig azért figyelemreméltó, mert a jó oltvány beszerzése kissé költséges.

Az alábbiakban a lugasmivelésnek egy kevésbé ismert s ennél fogva kevésbé elterjedt módját ismertetem, annak előrebocsátásával, hogy ilyen lugasmivelés mellett, ott ahol mi láttuk, Babócsán, Somogy megyében 1200 négyszögöl beültetett területen 33 év alatt a legkisebb termés 73 hl., a legnagyobb termés 115 hl. volt, természetesen minden harmadik évben bőségesen trágyázták, mert ezt az állandó termést csak így tudták biztosítani és állandósítani.

Ha lugast akarunk telepíteni, a munka itt is a földforgatással veszi kezdetét. A forgatás 70 cm mélyen történjék. A telepítéssel egyidejűleg beássuk az oszlopokat és kifeszítjük a huzalokat (drót). Az oszlopok hossza 3 m, ebből a földbe kerül 1 m, a két szélső oszlop belső részéhez még támasztékot is teszünk, hogy később a két szélső oszlop a rá nehezedő óriási súly alatt be ne hajoljon. Az oszlopok egymástól való távolsága legjobb, ha 8 m, mert ennél nagyobb távolság esetén a későbbi években, amikor a szőlő megerősödött — a nagy súly miatt — gyakran elszakának huzalok. A huzalnak a 22. számú alkalmas s lehetőleg cínezett használjunk, mert ez drágább ugyan, de nem rozsdásodik, így tovább tart. 5 huzalt feszíték ki 40—40 cm-re egymástól.

A lugasban a sortávolság 2 méter, a sorban a tótávolság 1,5 méter. A lugas telepítése a következőképen történik: 1.) A gödrök kiásása. Az előzőleg kijelölt területen a gödröket egyik oldalon ferdén ássuk ki, mert a szőlőt ferdén ültetjük, hogy később is el tudjuk fedni azt. A fedés részben a fagy, részben az ólmos esők kártétele elleni védekezés. Lugast csak az esetben tudom beföldni, ha ferdén ültetem el az oltványt, mert így le tudom — törés nélkül — hajlítani és könnyen tudom beföldni. 2.) Az oltvány előkészítése az ültetéshez abból áll, hogy az oltványt egy szemre vágjuk vissza és a gyökereket is megkurtítjuk; ültetésig az ekként előkészített oltványokat vízben tartjuk. 3.) Az ültetés. Az előkészített oltványt a gödör ferde falára helyezük, betakarjuk földdel s jó hatású, ha igen érett trágyát teszünk a földre, ügyelvén arra, hogy a trágya a szőlővesszőt ne érje, majd megtapossuk s ha a föld száraz lenne, beiszapoljuk. Azután az egész gödröt behúzzuk s a vessző kiálló részét becsirkézzük.

Az első évi gondozás többszöri permetezésből, porhanyításból áll. Ha véletlenül két hajtás tört volna elő, a gyengébbet tőből eltávolítjuk. A hajtást, hogy a szél le ne törje az első huzalhoz kötjük ki.

Én a szőlőt célszerűségi okokból ősszel metszem. Az első évi metszés abból áll, hogy a hajtást a drót felett (40 cm) lehetőleg olyan szem felett vágom vissza, mellyel szemben kacs van. Télre a vesszőt elföldelem. A lugas befedése úgy történik, hogy a tőke azon oldaláról, mely felé hajlik 2—3 kapavágás földet kiemelek, a vesszőt lehajlítom s beföldöm.

Következő évben a szemek kihajtanak. Ha a hajtások 25—30 cm hosszúak, következik a válogatás. A vesszőn 3 hajtást hagyunk meg, a legmagasabban előtörőt vezérnek nevezzük és egy jobb- és egy balkart jelölünk ki. A karok nevelése a fontos, mert vezérhajtást bármelyik karból is tudunk nevelni. Lehetőleg olyan hajtásokat válasszunk karoknak, melyek minél alacsonyabban vannak.

Ha véletlenül az első évi hajtás gyengén nőtt volna, ez esetben nem 40 cm-re vágjuk azt vissza, hanem egy szemre. Igaz, hogy egy évet veszítek, de a későbbi erőteljes növényben „behozza“ az egy évi hátrányt.

A következő évi metszés úgy történik, hogy úgy a jobb, mint a balkart 3—3 szemre, a vezért a második huzal fölött (40 cm) vágom vissza.

Ezen metszés után tavasszal következő hajtásokat kapunk: úgy a jobb-, mint a balkar 3—3 rügyéből 3—3 hajtást, ezek közül a legkülsőbb egy—egy hajtásból a kar folytatását neveljük s ezeket a huzalhoz erősítjük, míg a karokon levő 2—2 rügy 2—2 hajtást ad; a vezéren levő rügyekből hajtások törnek elő, ezek közül 3 hajtást hagyunk meg, amelyek egyikéből neveljük a jobbkart, a másik alsó hajtásból a balkart, míg a legfelső hajtásból vezért nevelünk. Így járunk el a váz kiépítésénél, míg négy emeletet nem kapunk. Az ötödik huzalnál már nem dolgozunk karok nevelésére. Ez a huzal már csak arra való, hogy a termő- és ugarhajtásokat tudjuk kikötni.

Szabály a karok metszésénél az, hogy a karok folytatását alkotó hajtást mindig három szemre vágjuk vissza, a karokból előtörő többi hajtást pedig két szemre. Ebből a két szemes csapból két hajtás származik, csak egyike termő a másik ugarhajtás. Metszéskor a termőhajtást — mivel arra már szükség nincs — töből eltávolítjuk s az ugarhajtást két szemre vágjuk vissza. (Váltómetszés.)

Így járunk el évről-évre, míg a lugast teljesen ki nem képezzük, nem szabad azonban a három évenként ismétlődő trágyázásról megfeledkeznünk, mert a sok vessző és termés nevelése sok tápanyagot kíván.

Kaba.

Rácz Sándor.

A MAI MAGYAR VIRÁGKULTUSZ.

A városi virágárosok kirakataiban a közel multban majdnem kivétel nélkül csak kitevnyésztett kerti virágok, meg az üvegházak csodanövényei pompázhattak. Ékessé téve azt. Tökéletes színompájú, bíborvörös és halvány-sárga rózsák, tökéletesített szegfűk, melyeknek kelyhe olyan mint egy apró mesebeli tündérke kifordított szárnyaeskája. Még tavaly is idegen virágok divatja volt nálunk: fehér chálák, lila azaleák, orchideák vitték a főszerepet. Óh ezek az orchideák! Az elegáns virágszalonnok valóságos drágakövei. Ha itt ott néha talán hiányoztak is ideig-óráig több kirakattól, annak oka az volt, hogy bizony ezeket csakis megrendelésre hozatták meg e kereskedések, mert annak egy-egy szála bizony 6 pengőbe kerül s így belőle egy valamicsodás csokor ára: 2—300 pengőt is kitehet. Ezt a bújá magasrangú virág-arisztokrata hercegnőt ritkasága és drágasága miatt nálunk még azok is, akik tehették, — kezdik bizonyos közönyösséggel venni.

Ugyancsak érdekes megfigyelés az is, hogy úgy nálunk, mint Francia- és Angolországban már régebben megvan, a menyaszszonyi-mirtus bokrétát a fehér lilium csokor váltotta fel. A fehér lilium mielőtt divatba jött, csak a templomok Madonna-képei alatt ragyoghatott hosszúszerű, selyemfényű virágaival. Ma már, anno 1934. — minden magyar virágimádó őszinte öröme — e bibliai szent virág, a modern kertek és virágkirakatok elfelejtett vendége, ime elérkezett oda, ahová nem minden érték jut el: a sikerhez!

Családjának biblikus multja, szépsége és szűzies fehérsége bizonyos, hogy a virágok királynői trónjára predesztinálják. Bizonyos azonban az is, hogy trónját nem sokáig bírja megtartani, mert alaphibája az, hogy túlszapora és nem ritkaság. Ez a kettős végzete az ember szemében pedig oly bűn, hogy minden szépsége dacára elveszti varázsát. Riválisa, utóda is az lesz, ami ritka és nehezen szaporítható, ha szépségben nem is lesz legyőzője. Kényes, ritka és kékvérűeké a jövő a virágok országában.

Ma már a sok virágcsoda mellett diadal-

masan bevonult a tükrös kirakatok fényes üvege mögé a mezei virág is, de félő, hogy csak ideig-óráig. Vidám, sokszínű, nevető virág szemükben mintha valami szemrehányás is volna számunkra a múltért, mintha azt mondanák: „Mi itt voltunk előttetek eddig is, itt illatoztunk, itt mosolyogtunk, csak ti nem vettetek eddig észre bennünket“. Ki irányította a figyelmet kedves mosolyaikra, tarka-barka színpompájukra? Talán egy divatos delnő gyönyörűen összeállított mezei vadvirág-csokra? Vagy a delnő divatos virágos-öltözet? Ki tudná ezt már megmondani?

De örvendetes tény az, hogy a mezei virágok beköltöztek mindenhová, ahol a virágnak illik és szabad mosolyogni, illatozni: kirakatba, hölgyek ablakaiba, szépen terített asztalainkra, otthon és kávéházakban egyaránt. Itt van az égszínkéék búzavirág, a lila harangvirág apró csengetyűje, a pipacs vidám piros-mosolygása, az ezerjő, a kankalin, a vadmargaréta, a csillagszemű sárgavirág, a gala-

gonyaág, a vadrózsaszál. De ki tudná mind felsorolni? Hatalmas csokrokat kötnek belőlük, tarka leveleket tüzelnek, dugdosnak közé, sokféle füvet kötöznek melléje és a nevető virágfejek közül hullámosan bókol felénk az árvalányhaj székesége. A mezei virág azonban hódít tovább, tér kell neki! A mezei virág divat lett! A női ruhák mintha mezei virággal volnának telehintve, a női kalapra is kerül belőlük néhány, hogy a női szépséget még jobban kiemelje.

A mezei virág divatja — úgy tetszik — mintha közelebb hozná a falut a városhoz s a város velük üzenetet kapna a falutól. Ezek a vadvirágok, ha mást nem, de értessek meg velünk, hogy ők a magyar együvértartozás színes hírnökei.

Hallgassuk meg hát őket magyar szeretettel! Legyünk rajta, hogy e virág-divat változzék át nálunk magától értetődő megszokássá, magyar mindennapi szükségletté!

— * * —

ISKOLÁINK ÉS A NŐNEVELÉS KÉRDÉSE.

Írta: Mikófalval Jenő.

(Folytatás.) (I. része lapunk októberi számában jelent meg.) Vázlatosan rajzoltam fel iskoláink leánynevelői feladatát. Micsoda nagy dolog ez! Mily felelősségteljes munka! Arra, hogy e feladatot iskoláink megtudják-e oldani, avagy csak megközelíteni képesek, vizsgáljuk meg iskoláink mai adott helyzetét, azután feleljünk e kérdésre.

Iskoláink tanulóinak befrott létszámából az 1930/31. évi statisztika szerint vizsgát tett a tanulók 70%-a, gyakorlat szerint a tanulók arányszáma osztályok szerint: 3, 2, 1, vagyis az I-ső osztályban: 35%, a II-ik osztályban: 23·5%, a III-ik osztályban: 11·5% volt aki vizsgázott. A 100%-os széles alapokon elindított nevelés és oktatás szempontjából a révbe be nem jutott tanulók száma: 88·5%-ot tesz ki. Ennek oka először a 13—15 életévhez kötött és általános tankötelezettségben található fel, másodsorban abban, hogy iskolánk

mindenki iskolája is egyuttal, tekintet nélkül annak öncélú és gazdasági jellegére s így a tanulók túlsúlyban nem a hivatásos gazdai ifjúság egyedei, hanem mindazok, akik a mindennapi iskola elvégzése után már más iskolába tovább tanulni nem akarnak, vagyis akiket az 1868. XXXVIII. és az 1921. XXX. t.-c.-ek ismétlőiskola-köteleseknek nevez.

Iskoláinkra utalt tanulók szülei foglalkozása általános becslés szerint így oszlik meg: ¹/₃ hivatásos gazda-gyermek, 10 kh.-on felüli birtokkal, ²/₃ törpebirtokos gyermek, 10 kh.-nál kisebb birtokkal, ³/₃ nincstelen gazdasági munkás és napszámos, cseléd gyermeke, ¹/₃-a kisipar- és kiskereskedő és végül ¹/₃ pedig más pályák (vasuti alkalmazottak stb.) gyermekei, vagyis ³/₃ része a tanulóknak az, akiknek megfelelő oktatás és nevelés mellett a jövőjük és boldogulásuk függ ez iskola teljes bevezésétől. Ez a kedvezőtlen statisztika aztán

vidékenkint változik, hol jobbra, hol balra, mindenesetre az eredményt mindenképen befolyásolva.

Azt, hogy iskolánk mennyire a hivatásos gazdaifjúság jövő hivatásának céljait igyekszik megközelíteni tanításában és nevelésében, legjobban bizonyítja azon körülmény, hogy birtokában összesen 2 ezer kh.-on felüli gyakorlóterület lévén, átlagban minden 10 gyermek gyakorlati oktatására a nyári félévben heti 4 órai tanítási időre 1 kh.-t tart fenn, mely időnek több mint felét a termények betakarítása — feldolgozása — és egyéb teendők fordítja.

Most nézzük iskolánk tanítási idejét. A téli félév heti 9 órájából 4 óra közismereti oktatás, tehát 5 óra marad a gondjainkra bízott leánygyermek fentebb ismertett jövő hivatásának előkészítésére, ez összesen 100 óra. A nyári félév viszont ezt a célt szolgálja, de azért ez sem tesz ki többet 60 óránál. Így összesen 160 óra jut a gazdasági képzésre. Ez bizony nagyon kevés, ha meggondoljuk, hogy tanulóink értelmi fejlettsége — fiatal koruk miatt — még alacsony.

A fentiek elmondása után azért mégis bátran idézhetjük Kákósy Jenő egyesületünk tiszteletbeli tagjának „Reformeszme” c. munkájából a következőket: „Összes mezőgazdasági szerveink között az önálló gazdasági népiskola az az intézmény, melyre nemzeti büszkeséggel lehet elmondani, hogy eredetében, alapjában, irányzatában, formájában, lényegében egyaránt magyar alkotás és olyan, amelyre és amilyenre a magyar földműves népnek szüksége van s mely hatásában is meg fogja mutatni magyar jellegét, ha úgy fogjuk ez iskolákat megszervezni, berendezni, amint azt a nemzeti érdek, nemzeti cél, kor, tudomány, praktikus élet követeli”. Igen, erre az iskolára szüksége van a magyar földművesnek, de mielőbb hozzá kell kezdeni annak a nemzeti érdek, nemzeti cél, kor, tudomány, praktikus élet által megkövetelt reformjához. Erre hív fel bennünket az alkalom is.

Gömbös Gyula miniszterelnökünk nemzeti munkatervének kulturpolitika pontjai között ott van ez a pont is: „Szervezeti hibában szenvedő intézményeket az okszerű racionális és szakszerűség követelményeinek megfelelően

kívánjuk átszervezni”. E programpontra szerint tehát a kötelező gazdasági növevelést is meg lehet oldani. De az ily célt szolgáló és munkát teljesítő gazdasági népiskolák leányoktatását a megfelelő gyakorlóteleppel — nézetem szerint — külön kellene választani a fiúoktatást teljesítő iskoláktól s ennek az új leányiskolának a tanítási idejét a VIII. elemi iskola elvégzése utáni két vagy három évben kellene megállapítani.

Az első évben mindennapos oktatás volna kívánatos egész éven át, a második tanév már csak téli félévre korlátozható, míg a harmadik tanév már tanfolyamszerűleg, de legalább három hónapra terjedő tartamu lehetne. E leányiskolának elvégzése azonban csakis a hivatásos gazda leánygyermekre legyen kötelező jellegű, a tovább nem tanuló más hivatású leánygyermek oktatása pedig csak maradjon meg továbbra is a mindennapi iskolával kapcsolatos ismétlő oktatás keretében, mint a mindennapi oktatás felső tagozata. Természetes, hogy erre is reá vonatkoztatva a kor által megkívánt reform szükségességét.

Ha leányoktatásunk megéri a fenti egészséges jellegű reformot, úgy „nemzeti büszkeséggel lehet elmondani”, hogy e „magyar alkotás olyan, amelyre és amilyenre a magyar földműves népnek szüksége van”.

A BÉKÉSCSABAI

ÁLLAMI GAZDASÁGI NÉPISKOLÁNÁL
nagyobb mennyiségű myrabolán, tengeribarack és sajtmeleggy csemete kapható.
Cím: Békéscsaba, Vandhátu utca 3. sz.

MŰVEKET

FOLYÓIRATOKAT

szép kivitelben
 olcsó árban
 készít

Ablaka János és Ferenc

könyvnyomdája, Gyöngyös

MELYIK A LEG-JOB B ALANY?

(Felelet H. J. gazdasági továbbképző iskolai tanító úrnak.)

Sarkalatos tétel, hogy úgy az oltás, mint a szemzés csak akkor lesz sikeres, ha az alany és a reá oltott nemes vessző, vagy nemes szem között rokonság van. Rokonságban vannak az egyes csoportokba tartozó gyümölcsnemek, így az almástermésű-, avagy a csonthéjastermésű csoportbeliek egymással, minélfogva az egy csoportbeliek olthatók egymásra. Azonban még a rokonságban lévő gyümölcsnemek között is csak a legközelebbi rokonságban állók adnak erős és tartós oltványokat. Ebből következik, hogy minden gyümölcsnemnek legtermészetesebb s egyszerűs mind legjobb alanya a saját vadcsometéje.

Míthogy azonban az alany használhatóságát többféle tényező: talajminőség, fekvés és éghajlat befolyásolja, továbbá, mert sokszor különleges célt óhajtunk elérni: gyenge fejlődést, gyors termőre készí tés t stb. (törpefák) az egyes gyümölcsnemeknél a legjobb alany az lesz, amellyel az adott természeti viszonyok között a kívánt célt legbiztosabban el lehet érni. Fentiekből következik, hogy

a *nemes almafajtáknak*, ha magas és közép magas törzsű, erős növé sű és hosszú életű fákat akarunk nevelni, legjobb alanya a vadalma csometéje, ha pedig alacsony, féltörpe fát óhajtunk, a Doucin és ha egész törpét, a paradicsomi alma csomete;

a *nemes körtefajtáknak* magas és közép magas törzsű fák részére a vadkörte, törpének a birs és egész törpének a galagonya, de csak túlszáraz és köves talajban;

a *birsnek, naspolyának és berkenyének* saját vadcsometéjük, a két utóbbinak a birs és a galagonya is;

a *nemes szilvafajtáknak* talaj és éghajlati viszonyok szerint és pedig száraz talajban, ahol a talajvíz mélyen van és az éghajlat is száraz, a Myrabolán szilva-, hidegebb és nyirkosabb talajban, hűvösebb éghajlat alatt a dobzó szilva és válfajai, a bódi, duránci, lószemű és a St. Jullien szilva-, féltörpének a vörös szilva és egész törpének a kökény szilva magcsometéje;

kajszi barackfáknak száraz talaj és éghajlat alatt a tengeri barack és a Myrabolán

szilva, hűvös éghajlat és nyirkos talajban a bódi, lószemű és a St. Jullien szilva, meszes és köves talajban a keserű mandula csometéje;

nemes őszibarackfajtáknak saját magcsometéjük, mészben gazdag talajban a keserű mandula, hűvösebb éghajlat alatt és nyirkos talajban a St. Jullien szilva magcsometéje;

a *nemes cseresznyefának* a vadcsereznye, alacsonyabb fák nevelésére a sajmeggy, féltörpének az osztheimi meggy magcsometéje;

a *nemes meggyfajtáknak* magastörzsű fák részére a vadmeggy-, alacsonyabbaknak a sajmeggy, féltörpének az osztheimi meggy magcsometéje;

a *nemes mandulafajtáknak* a keserű mandula magcsometéje.

Dió, mogyoró magnemes. A diót ritkán oltják is, akkor alannak az apró, kemény héjú dió csometéjét használják.

Magas törzsű *köszméte és ribizke* alanya az aranyribizke (*Ribes aureum*).

Pataky S.

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara felhívja az érdekelt termelők figyelmét arra, hogy a Magyar Burgonyakiviteli Egyesülés Gazdaellenőrző Bizottsága november 19-i ér vényvel a burgonyaárakat felemelte. A Kiviteli Egyesülés tagjai ennélfogva a termelők részére november hó 19-től kezdve az alább megadott árakat kötelesek megfizetni:

a) a Nyíregyházától délnyugatra, Debrecen irányában fekvő körzetre:

Krüger	2 P — fill.
Ella	2 P 60 fill.
Őszi rózsa	2 P 90 fill.
Sárgahúsú étkezési	2 P 90 fill.

b) Nyíregyházától északra és keletre fekvő körzetekre (Kisvárdá, Nyírmada környékére)

Krüger	1 P 90 fill.
Ella	2 P 50 fill.
Őszi rózsa	2 P 80 fill.
Sárgahúsú étkezési	2 P 80 fill.

Ezek az árak ab feladó állomás mázsánként, exportminőségű árúra (egészséges, fajtiszta, válogatott burgonyára) vonatkoznak.

MIBE KERÜL A TÉLI PERMETEZÉS?

Irta: Matós István.

A permetezések végrehajtásánál hiányzik gyümölcstermelőinknél a reális számítás, ami pedig nélkülözhetetlen, ha termelésünket minél olcsóbbá és hasznohajtóbbá szeretnénk tenni. A téli permetezések költsége a felhasznált anyag árából és a munkabértől függ. Legdrágább téli permetezőanyagunk a karbolineum. Tudnunk kell azonban, hogy ezt a meglehetősen drága szert csakis erősebb pajzstetű fertőzésnél (akár kaliforniai, akár hazai) használjuk. A karbolineumok tömény és hígabb összetételben kerülnek forgalomba. Gyári tömény karbolineumok a Neodendrin, Novenda, a Novobolin stb. míg hígított készítmények Dendrin, Enda és a Bolin. Előbbieket 5–10%-os, míg az utóbbiakat 10–20%-os oldatban használjuk. A koncentrált karbolineum ára kg-ként 86 fill., úgy hogy 100 l. 8%-os oldat 6.88 P-be kerül.

Hatását tekintve legolcsóbb szerünk a mézskénlé, mert a téli permetezésre használt 100 l hígított mézskénlé készítéséhez szükséges 4 kg kénpor à 44 fill. = 1.76 P és 2 kg égetett méz à 6 fill. = 12 fill., összesen 1.88 P hozzászámítva a főzéshez szükséges tüzelőanyag ára 30 fill. és munkaköltsége 30 fill., az 1 hl oldat 2.48 P-be kerül.

Végül a harmadik téli permetezőszerünk a bordóilé, melyet 2–3%-os oldatban használunk, előbbinél is olcsóbb szer, mert 0.62 P-ös kg-kénti rézgalic ár mellett 1.24–1.86 P és az 1–1.5 kg méz árával 6–9 fillérral együtt hl-ként 1.30–1.95 P-be kerül. Hangsúlyoznom kell azonban, hogy csak ott használhatjuk sikerrel ezt az igen olcsó szert, ahol kimondottan gombakártevőt (kivéve a liszt-harmat) ellen akarunk védekezni, mint pl. a gyümölcspenész (Monilia), varrasodás (Fusicladium), levélfoltosság és levéllikasztó gombák.

Megjegyezni kívánom, hogy a háromféle permetezőszer közül csak a téli hígítási mézskénlé keveredik jól a bordóiléval. A karbolineummal sem a mézskénlé, sem a bordóilé nem keverhető. Olyan esetben tehát, ha fáink pajzstetvek- és gombabetegségektől is fertőzöttek, úgy előbb végezzük el a gombák el-

leni 2%-os bordóiléval s utána néhány napra a karbolineumos permetezést.

A téli permetezést lemosásszerűen végezzük, a felhasznált anyag mennyisége pedig egyfelől a fák nagyságától, másfelől a széljárástól, továbbá a munkás ügyességétől is függ. Szélesendes időben az új ültetésű és néhány éves fiatal fáknál 0.5–1 l permetező anyag, 1–2 m koronaátmérőnél 2–3 l, 2–3 m átmérőjű koronánál 3–6 l, a nagyobb fáknál 8–10 l általában elégséges lesz. Vannak azonban olyan fák is, melyeknél 15–20 l, sőt még ennél is több anyag szükséges. Kissé szelesebb időben már 30–50%-al több anyag kell, erősebb szélben pedig egyáltalán ne permetezzünk, mert nemcsak hogy lényegesen emeljük a permetezési költségeket, de ennek dacára munkánk tökéletlen, csak félmunka lenne.

A munkaköltség mindig jóval kisebb, mint az anyag költsége. A használatban lévő magasnyomású permetezőgépeinkkel még a téli rövid napokon is 1.5–2.5 hl folyadék permetezhető ki s így 100 l permetlé munkaköltsége 1.5 P-ös napszámot számítva 75 fillér.

Az előzőek alapján könnyen kiszámíthatjuk, hogy pl. egy közepes nagyságú gyümölcsfának permetezése mibe kerül? Hat l permetező anyag szükséges, ennek költsége, ha karbolineumot használunk 41, mézskénlénél 15 és bordóilénel 10 fillér. A 6 l folyadék ki-permetezése után a munkaköltség 5 fill., tehát fánként anyag és munkaköltség együtt a karbolineumnál 46, mézskénlénél 20 és a bordóilénel 15 f. Rámutatok itt még arra, hogy erősebb pajzstetű fertőzés esetében karbolineumot rendszeres kezelés mellett is csak 3 évenként használjunk, míg a mézskénlé, illetve bordóilé permetezését évenként végezzük.

A helyi árviszonyok vagy egyéb körülmények, úgy az anyag, mint a munkaköltséget módosíthatják, sőt a felhasznált permetezőanyag is változhat a permetezés módja szerint, de azért a közölt számítások megközelítőleg tájékozást nyújtanak s minden esetben alapul szolgálhatnak a permetezési költségek kiszámításánál.

H Í R E K

Névmagyarosítások : Stánczné Zilahy Erzsébet kiskunfélegyházai kartársnőnk férje nevét *Somlaira*, Kottlerné Nagy Irén dunaföldvári kolleganőnk férje nevét *Korompaira*, Bernecker Béla székesfehérvári kartársunk *Balatonira* és Ritlopp Amália kiskundorozsmai kartársnőnk pedig *Rátkaira* magyarosították.

Áthelyezések, beosztások : V. K. M. úr dr. *Fedora Dénes Sándort* és nejét *Bertalan Margitot* a megszüntetett pápateszéri téli gazdasági iskolától a székesfehérvári, *Szabó Gábor* okl. gazdasági szaktanítót a békéscsabai felsőmezőgazdasági iskolától a ceglédi, *Forgács Sarolta* gazdasági szaktanítónőt a szolnoki iskolától a kiskunfélegyházai önálló gazdasági népiskolához helyezte át, illetve szolgálattételre beosztotta.

Nyugdíjazás : *Horváthné Major Irén* makói igazgató gazdasági szaktanítónő saját kérésére nyugalmomba vonult. Kartársnőnk a gazdasági népoktatás megteremtése és életre-keltése terén az elsők sorában működött, kinek évtizedekre visszanyúló kiváló szolgálatát V. K. M. úr igazgatói címmel is kitüntette. Nyugalomba vonulása alkalmából kívánjuk, hogy jó egészségben élvezze a megérdemelt pihenés örömeit.

Figyelmeztetés : Minden iskolai építkezéshez, épület átalakításhoz, avagy a használat megváltoztatásához V. K. M. úr engedélye szükséges. A tervezett építkezések, átalakítások költségvetését, kiviteli rajzát és minden tartozékát már jó előre, a tél folyamán készítsük el és terjesszük be, hogy a műszaki felülvizsgálat és jóváhagyás idejére megérkezessen.

Eljegyzés. *Szabó Sarolta* mezőtúri kartársnőnk eljegyezte *Terney Béla* rajztanár Békésről. Gratulálunk!

Egyesületünk 30 éves jubileumához. A történelmi hűség kedvéért le kell szögeznünk, hogy egyesületünk alapszabály szerinti működése tényleg 30 éves, de a valóságban egyesületünk 33 éve áll fenn. Három évig húzódozott u. i., amíg az egyesület alapszabályai jóváhagyást nyertek.

Lássuk már most a megalapítás történetét! Iskoláink és oktatóik egyesülete megalapításának gondolata már 1898-ban annyira megérett, hogy a szegedi országos mezőgazdasági kiállítás alkalmával *Makay István* (Kiskundorozsma), Cs. *Péterffy József* (Zalaegerszeg) és *Rádlí Lajos* (Bavaniste) állami gazdasági szaktanítók és *Kiss Vilmos* villányi községi kisebbfokú ismétlőiskolai tanító, az akkor már megjelent „Gazdasági ismétlőiskola“ szerkesztője e kérdést igyekeztek megbeszélni, de megegyezni és megfelelő eredményt elérni nem tudtak, mivel a szaktanítóság és néhány iskolája az így életre hívott egyesületben minoritásánál fogva teljesen elveszett volna. A megalakítandó egyesülethez tehát a gazdasági szaktanítóság nem csatlakozott. Így alakították meg azután mai egyesületünket 1901-ben, húsvét ünnepén nyolcan, *Rádlí Lajos* elnöksége alatt Szegeden, egy virágkiállítás alkalmával, amikor a tisztségeket tudták még csak betölteni, de már választmányi tagokat nem választhattak azon egyszerű okból, mert nem futotta a taglétszámból, hiszen még ekkor nagyon kevesen voltak az országban a gazdasági szaktanítók.

Az alapítás nem várt nehézségekbe ütközött. Ugyanis: felső helyen separisztikus és elégedetlenségre irányuló mozgalmak csíráját látták ez egyesület életre hívásában, az állami tanulók is mindent elkövettek, hogy az ő egyesületük tagjainak táborát növeljék. Nagynehezen, hosszas tárgyalással csak abba lettek volna hajlandók belemenni, hogy egyesületükben a szaktanítóság mint külön szakosztály működjék. Alapszabályainkat a fenti beavatkozásra, felülről újabb és újabb módosításra adták vissza. Azonban egyesületünk erre való tekintet nélkül az alapítás napjától kezdve állandóan működött, évente 2—3-szor több napon át üléseit megtartotta, rendkívüli ülést is többször tartott s merem állítani, hogy oly kitartással, megfeszített munkával, szorgalommal, önbizalommal, anyagi áldozattal és jövőbe vetett erős hittel, hogy ehez hasonló egyesületi-életi megnyilvánulást napjainkban hiába keresnénk. Alapszabály nélküli egyesületi életünk a G. Sz. O. E. történetében a „Héros“-korszak volt! Ez idő alatt kifejtett munkásságunkat a Minisztérium elismerte s

azzal honorálta, hogy előterjesztéseinket, kezdeményezéseinket meghallgatta, azokban a kérdésekben vezetőinkkel, mint a G. Sz. O. E. képviselőivel hivatalosan tárgyalt is. Ez időre esik — előterjesztésünkre — az első berendelés is a Minisztériumba a státuszunkból (1902) szakreferensi minőségben. Végre a harmadik vagy negyedik alapszabályunk (1904-ben) jóváhagyást nyert.

Egyesületi életünk tehát tulajdonképen 33 éves, csupán az alapszabály jóváhagyástól számított működése 30 éves. Ezt erkölcsi kötelességünk megállapítani azokkal szemben, kik az egyesületet annak idején életre hívták és munkájukkal — azt a megpróbáltatás idejében, — a „próbára tétel” napjaiban virágzóvá tették. Öregebb tehát egyesületünk, mint ahogy hivatalosan számítják és ez öregsége: zamatot, erőt jelent! Adja Isten, hogy egyesületi életünk öregsége folytán lehessen biztos záloga a szebb jövőnek!

A G. Sz. O. E. alapítói közül a nyolcadik.

Ujjáalakult a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara.

Nagy Pál főispán javaslatára egyhangú közfelkiáltással ötödik ízben is Gróf Khuen—Héderváry Károly lett a győri gazdakamara elnöke, Alelnökök: Gróf Esterházy Mórinc vbtt. képviselő, Vitéz Simon Elemér és Felsőeőri Nagy Pál főispánok, Szentmártoni Rudó Lajos, Holitscher Károly és S. Szabó István, utóbbi három eddig is alelnök volt.

Az igazgatótanácsba beválasztott mint új tag Albrecht kir. Herceg Öfensége, Gróf Pálffy-Daun József, Szolnok Dezső, Dr. Szauter Ferenc polgármester; az állandó bizottságok elnökévé pedig Dr. Ostffy Lajos vas megyei főispán.

Az országos mezőgazdasági kamarába 25 tagot választott a kamara, kik közül az elnökségen kívül vitéz Mecsér Endre és Ötvös Lajos képviselők, Dr. Herceg Esterházy László, Kenessey Pongrácz főispán, Dr. Elek István nagybirtokos, Dr. Mohácsy Lajos ev. esperes, Dr. Laehne Vilmos, Mészáros István felsőházi tag nevét említjük fel.

Az új győri kamara tagjai között még a következő ismert neveket találjuk: Gróf Batthyányi Zsigmond, Gróf Erdődy Ferenc, Gróf Esterházy Károly András, Gallasz Rudolf Ágost, Pintér László és Kosztics Milán orsz.

gyül. képviselők, Gróf Hadik Béla, Losonczy Elemér, Dr. Hardy—Dréher Béla, Dr. Pálffy József gróf, vitéz Báró Roszner István, Szávold Richárd, Dr. Szőke Gyula, Rupprecht Olivér, Mesterházy Ernő, Elek Ferenc, Sopronyi—Thurner Mihály, Dr. Szegő Miklós, Szijj Bálint felsőházi tag, stb. Összesen 204 főből áll az új kamarai közgyűlés, mely az új választások során igen sok értékes és kiváló gazdaegyesíttéssel gyarapodott. A közgyűlés obiectív és komoly felszólalásokban ismerte el a kormány számos hatályos intézkedését és részletesen kifejezésre juttatta a gazdaközvélemény összes legsürgősebb aktuális kívánalmait.

Népművelési tevékenység. (Kaptuk a következő felhívást.) A vallás- és közoktatásügyi minisztérium 76.800/933. VII. a. számú, valamint a 78.333 1934. VII. 1. sz. rendeletével körvonalazta azokat a népművelési tevékenységeket, melyeket a következő három tanévi népművelési munkaidő alatt a lehetőséghez mérten meg kell oldani. A fentiek figyelembe vételével a népművelési előadók munkáját óhajtjuk megkönnyíteni, amikor a legfontosabbnak vélt, jól összeállított népművelési előadásokat szakemberek bevonásával összeállítottuk és a népművelők rendelkezésére bocsátjuk. Egyelőre nyolc, egyenként 32 oldalas füzetet adunk ki. Minden füzet 7—8 előadást tartalmaz. Az első füzet a napokban, a többi azt követő 2 hetenként jelenik meg. Egy-egy füzet ára 80 fillér. Az előadó ezáltal sok adagyűjtéstől, vezérkönyvek beszerzésétől van megmentve. De legnagyobb előny az, hogy az előadási anyag megbízható, mert szakemberek és kipróbált népművelési előadók írják. A füzetek egyenként is megrendelhetők. Aki mind a nyolc füzetet egyszerre rendeli meg és árát előre beküldi, 6:40 helyett 5:40 pengőért kapja. A portó a megrendelést terheli. A megrendelés a mellékelt postai levelezőlapon eszközölhető. Az összeg bianco csekkklapon is befizethető. Egyidejűleg felhívjuk becses figyelmét, ugyancsak szerkesztésünkben megjelenő Dunántúli Népművelő című havi folyóiratra. Lapunk szinte egyedülálló az országban, mert a népművelési előadásokon kívül a népművelési pedagógiával és módszertannal is foglalkozik. Lapunk az iskolán kívüli népművelés fejlesztése érdekében az elmúlt években nagy szolgálatot tett, amit igazol nagyszámú előfizető táborunk. Az érdeklődők megkeresésére mutatványszámot készséggel küldünk. Előfizetési ára félévre 3 P, egy évre 6 P. Mindazok, akik a lapra 1935. jan. 1-től előfizetnek, ez év hátralevő részére a lapot ingyen kapják. Cim: „Dunántúli Népművelő” kiadóhivatala, Szombathely.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

A mai szociális nőnevelés. Tévedés kérem! Már 150 esztendő előtt szociális szel-
lemben nevelték az okos anyák a leányaikat.
Sőt csakis akkor és nem most. Megtanították
őket főzni, mosni, mosogatni és minden házi
munkára. Minden jó családban szolgálatra ta-
nították a leányokat. A családjuk szolgálatára.

Hősi halottaink emléke. A G. Sz. O. E.
hősi halált halt tagjainak még sehol sem állí-
tott fel emléket. A kérdéssel foglalkozott. Adat-
gyűjtést is végzett ez irányban. Az, hogy mikor
lehet egy méltó emlék felállítását remélni, a
jövő titka. Ez elsősorban pénzkérdés. Annyi
bizonyos, hogy ezen régi kötelezettségünket
egyszer mégis csak teljesítenünk kell.

Történelem. Sem a G. Sz. O. E. sem isko-
láink történetének megírásával még nem fog-
lalkozott az egyesület. Olyan szeméremünk
sincs, amelyből meg lehetne állapítani, hogy
kezdettől, mai napig, kik voltak státuszunk
tagjai és ha már nem működnek, hogy hány
évi működésük volt pályájukon. A G. Sz. O. E.
a nyugdíjba ment kartársakról eddig nem
vezetett nyilvántartást.

Tanévvégi kiállítás. Az évvégi vizsgál-
val kapcsolatosan nagyobb szabású kiállítást,
mint ezt az utasítás is megszabja, — bizonyos
időközökkel kell megrendezni. Ez az időszak
a gyakorlati megállapítás szerint 2—3 év, mert
így iskolánk minden tanulójának alkalma nyí-
lik egyszer résztvenni a kiállításon. A sűrű-
ben tartott ily kiállítások — gyakoriságuk
folytán — elvesztik a közönség előtt érdek-
ségüket. Három év szükséges arra is, hogy a
kiállítás kivételében és lényegében is újabbat
tudjon produkálni, egyben feltűnő módon igaz-
solni, hogy három év után mennyivel tudott
előbbre törni hívatása útján.

Helyesbítés. Tévedések elkerülése végett
közöljük, hogy lapunk folyó évi novemberi
számában megjelent „Háziipari tananyagbe-
osztás” című kimutatást Matos István gazdasági
népiskolai igazgató kartársunk állította össze.

Ön- és továbbképzés. E kérdés híva-
tásunk egyik legfontosabb sarkpontja. Ebben
igazgatójának teljesen igaza van. Igen helye-
sen gondolkozik midőn kívánatosnak tartja,
hogy minden tantárggyal kapcsolatosan egy-
egy szaklap is álljon rendelkezésre tantestület,
önképzés és továbbképzéshez. Azt is csak
helyeselni lehet, hogy az iskola hívatása körébe
eső szakirodalom minden egyes művét évről-
évre igyekszik a tantestület könyvtárába be-
sorozni. Az is igen dicsérendő cselekedet, hogy
e lapok és könyvek áttanulmányozását és el-
olvasását a tantestület tagjaitól megkívánja s
azokat ebben tapintatosan ellen is őrzi. Ez
mind csak az illető hívatása magaslatán való
állása mellett bizonyít. Az azonban rajta kívül
álló körülményből fakadhat, hogy az erre
szükséges, nyugodt időt már kevésbé tudja
biztosítani a tantestület számára. Természetes,
hogy vállvetve arra kell törekedni ép az ön-
és továbbképzés nagy fontossága érdekében,
hogy az erre szükséges idő is rendelkezésre
álljon.

Jegenyés kertekaljai továbbképző.
Ezer négyszögölnyi területen, melyen 300 drb
7—9 éves őszibarackfa van, évenként körül-
belül 1000 pengő jövedelem biztosítható, ha
teljes szakértelmet és a tulajdonos saját mun-
káját vesszük számításba. A fáknál az a fontos,
hogy milyen fajtájuk és piacképesek-e, nem
az, hogy későiek vagy korábbiak. Az őszibarack
lehet nagyon jó, de nem biztos, hogy az a
fajta, amely az említett területen van, bírja-e
a szállítást, mert ha a szállítás alatt törik, ér-
tékét nagyban veszíti. A gyümölcsfák alá szá-
mócsát telepíthetne, amely ugyancsak jöve-
delmezne. Számócsatelepítés esetén igen fon-
tos a piacképes, szállításra alkalmas fajták
megválasztása. Ajánlatos lenne kicsinyben
tyúkászattal is foglalkozni s ezen esetben a
területen előállíthatná a baromfiak eleségét
(takarmányrépát, burgonyát, kevés kuko-
ricát stb.).

**Akik egyesületi életünket komolyan
veszik és közgyűlésünk határozatát szívükön
viselve máris lapunk támogatására siettek,
ezuton mond köszönetet a szerkesztő.**